

شرح مفاهیم و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده

روش‌های تحقیق

ویژه داوطلبان کارشناسی ارشد

رشته‌های علوم اجتماعی، مطالعات زنان، پژوهش و ارتباطات

مؤلف: آرمین امیر

سرشناسه	امیر، آرمین، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه خلاصه مباحث و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده ارشد علوم اجتماعی روش‌های تحقیق رشته‌های علوم اجتماعی، مطالعات زنان، پژوهش و ارتباطات / مولف آرمین امیر، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰، ۳۶۰
مشخصات نشر	
مشخصات ظاهری	دوره: ۶-۸۳-۰۰۲۲۳-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۰۸۱-۲ ج ۱، ۲-۹-۸۲-۰۰۲۲۳-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۰۸۲-۹ قنیا
شابک	
وضعیت فهرست‌نویسی	فهرست‌نویسی
یادداشت	جلد اول کتاب حاضر با عنوان "نظریه‌های جامعه‌شناسی برای داوطلبان آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکترای علوم اجتماعی و دانشجویان کارشناسی علوم اجتماعی" منتشر شده است. جامعه‌شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی) جامعه‌شناسی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) علوم اجتماعی -- راهنمای آموزشی (عالی) علوم اجتماعی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی -- ایران ۱۳۹۰ م ۸م ۵۷۱/ف HM ۳۰/۱/۹۷۶ ۲۲۸۶۷۴۴
موضوع	
موضوع	
موضوع	
موضوع	
موضوع	
موضوع	
رده‌بندی کنگره	
رده‌بندی دیویی	
شماره کتابشناسی ملی	

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) کسر یا بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت

جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه
تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳، فروشگاه جامعه‌شناسان، تلفن: ۶۶۰۰۰۵۱
WWW.JAMEESHENASAN.COM / Email: Sociologists15@gmail.com

مجموعه خلاصه مباحث و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده ارشد علوم اجتماعی

روش‌های تحقیق

تألیف: آرمین امیر

چاپ اول ۱۳۹۰ تهران

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان لیتوگرافی: رویداد چاپ: پژواک اندیشه

ISBN: 978-600-223-082-9

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۰۸۲-۹

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۰۸۲-۶

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۷	مقدمه.....
۱۱	هفته اول: چستی علم و مراحل تحقیق علمی.....
۱۱	الف) چستی علم.....
۱۷	ب) رویکردهای موجود دربارهی علم و روشهای آن.....
۲۹	هفته دوم: سؤال، فرضیه و روابط.....
۲۹	الف) سؤال.....
۳۱	ب) فرضیه.....
۳۴	ج) روابط و انواع آن.....
۳۶	د) انواع طرحهای تحقیق.....
۴۱	هفته سوم: مفهوم، متغیرها، تعاریف.....
۴۱	الف) مفهوم.....
۴۲	ب) انواع متغیر.....
۴۶	ج) تعریف.....
۵۱	هفته چهارم: سطوح اندازه گیری و معیارهای مقبولیت تحقیق.....
۵۱	الف) سطوح اندازه گیری.....
۵۳	ب) معیارهای مقبولیت تحقیق (Reliability and Validity).....
۵۳	ب-۱) Validity.....
۵۵	ب-۲) Reliability.....
۶۳	هفته پنجم و ششم: انواع، روشها و تکنیکهای تحقیق.....
۶۳	الف- انواع تحقیق براساس معیارهای چندگانه.....
۶۶	ب- تکنیکهای جمع آوری داده ها.....
۶۶	۱- مشاهده و انواع آن.....
۶۸	۲- مصاحبه و انواع آن.....
۶۹	۳- پرسش، پرسشنامه و انواع آنها.....
۷۱	ج- انواع روش های تحقیق.....
۷۹	د- نکاتی درباره روش تحقیق کیفی.....
۹۹	هفته هفتم: نمونه گیری.....
۱۰۰	انواع نمونه گیری.....
۱۰۰	انواع نمونه گیری احتمالی.....
۱۰۴	انواع نمونه گیری غیر احتمالی.....

۱۰۷.....	نمونه‌گیری در تحقیق کیفی
۱۱۳.....	هفته هشتم و نهم: طیف‌های سنجش، جداول
۱۱۳.....	قسمت اول- طیف‌های سنجش
۱۲۴.....	قسمت دوم- جداول
۱۲۹.....	هفته دهم، یازدهم و دوازدهم: آمار توصیفی و استنباطی و SPSS
۱۲۹.....	الف- آمار توصیفی و استنباطی
۱۳۰.....	انواع نمودار
۱۳۰.....	شاخص‌های گرایش مرکزی
۱۳۳.....	شاخص‌های پراکندگی
۱۳۴.....	آماره‌های مربوط به سطوح سنجش
۱۴۱.....	ضریب هم‌تغیری
۱۴۱.....	ب- کاربرد نرم‌افزار SPSS
۱۴۷.....	تست‌های طبقه‌بندی شده آزمون‌های سراسری علوم اجتماعی
۱۴۷.....	تست‌های هفته اول: چستی علم و مراحل تحقیق علمی
۱۵۸.....	تست‌های هفته دوم: سؤال، فرضیه و روابط
۱۶۳.....	تست‌های هفته سوم: مفهوم، متغیرها و تعاریف
۱۷۱.....	تست‌های هفته چهارم: سطوح اندازه‌گیری و معیارهای مقبولیت تحقیق
۱۸۴.....	تست‌های هفته پنجم و ششم: انواع، روش‌ها و تکنیک‌های تحقیق
۲۰۲.....	تست‌های هفته هفتم: نمونه‌گیری
۲۱۱.....	تست‌های هفته هشتم و نهم: طیف‌های سنجش
۲۲۶.....	تست‌های هفته دهم، یازدهم و دوازدهم: آمار توصیفی و استنباطی و SPSS
	تست‌های طبقه‌بندی شده آزمون‌های سراسری رشته‌های پژوهش، مطالعات زنان و
۲۵۹.....	ارتباطات
۲۵۹.....	هفته اول: چستی علم و مراحل تحقیق علمی
۲۷۱.....	هفته دوم: سؤال، فرضیه و روابط
۲۷۵.....	هفته سوم: مفهوم، متغیرها و تعاریف
۲۸۲.....	هفته چهارم: سطوح اندازه‌گیری و معیارهای مقبولیت تحقیق
۲۹۱.....	هفته پنجم و ششم: انواع، روش‌ها و تکنیک‌های تحقیق
۳۱۶.....	هفته هفتم: نمونه‌گیری
۳۲۴.....	هفته هشتم و نهم: طیف‌های سنجش
۳۲۹.....	هفته دهم، یازدهم و دوازدهم: آمار توصیفی و استنباطی و SPSS

مقدمه

کتاب حاضر جلد دوم از یک مجموعه سه جلدی است شامل دروس نظریه‌های جامعه‌شناسی، روش تحقیق در علوم اجتماعی و حوزه‌های جامعه‌شناسی. ویژگی این سه مجلد، آماده ساختن دانشجو در یک زمان مفید سه ماهه (دوازده هفته) است بدین ترتیب که دانشجو در هر هفته یک مبحث از هر کدام از این دروس می‌خواند و خیالش آسوده است که در سه ماه، تمام مطالب درسی را پوشش می‌دهد. از سوی دیگر، این سه مجلد تنها کتاب‌های موجود هستند که تشریح درس را با تست‌های طبقه‌بندی‌شده آزمون سراسری از روز نخست تا سال گذشته همراه کرده‌اند. ضمناً هر سه کتاب، برای داوطلبان آزمون دکتری علوم اجتماعی هم مفید خواهد بود زیرا در آنها سعی شده مطالب به صورت تحلیلی بیان شود و از صرف گفتن نکات تستی پرهیز کرده‌ایم.

پس از سال‌ها تدریس دروس آزمون ارشد علوم اجتماعی، از بین روش‌های متفاوت، روشی را مفید یافتیم که به دانشجویان کلاس‌های حضوری و همچنین داوطلبانی که از کتاب‌ها به صورت مکاتبه‌ای استفاده می‌کنند توصیه می‌کنم. این روش درس خواندن را روش ریزشی نام نهاده‌ام. ریزشی به این دلیل که داوطلب در ابتدای کار به تلاش مضاعفی نیاز دارد و بایستی منابع متعددی را مطالعه کند اما هر چه پیش می‌رود و به زمان آزمون نزدیک می‌شود، از سنگینی حجم کار او کاسته و به همین میزان صاحب خیالی آسوده می‌گردد.

نخستین چیزی که در این روش لازم دارید لیست کامل منابع است که می‌تواند شامل فقط یک جزوه و کتاب یا چند کتاب باشد. آن چه تعدد و نوع منابع را مشخص می‌کند هدف شما، دانشگاه مورد نظرتان و میزان وقتی که می‌توانید صرف درس خواندن کنید است. فعلاً روی سخن من با داوطلبان ارشد علوم اجتماعی است که قصد قبولی در دانشگاه‌های سراسری را دارند. برای این منظور در درس روش تحقیق کتاب‌های زیر حداقل منابع ضروری هستند:

۱. روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، جلد اول، اصول و مبانی، دکتر باقر ساروخانی،

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۲. کندوکاو و پنداشته‌ها، دکتر فرامرز رفیع پور، شرکت سهامی انتشار

قدم نخست یافتن یک منبع کمکی قابل اطمینان است. به چه منبعی قابل اطمینان می‌گوییم؟ این بحث مفصلی است که شما خوشبختانه به دانستن آن برای این درس خاص نیازی ندارید زیرا همین الان آن را در دست دارید. گام‌های بعدی را با نام بردن از کتاب‌ها توصیف می‌کنم که ملموس‌تر باشد.

در هر مرحله درس خواندن، ابتدا به کتاب حاضر مراجعه کنید و عنوان فصل مربوطه را ببینید. مثلاً فصل اول کتاب حاضر فصلی تحت عنوان کلیات است. این فصل را دقیق و خط به خط مطالعه کنید. در مرحله بعد، به کتاب‌های دیگر رجوع کنید و همان سرفصل را با دقت و به صورت عمیق مطالعه نمایید و زیر مطالب مهمی که در کتاب هست و در جزوه نبوده خط بکشید. در پایان این مرحله، مطالبی از کتاب‌های دیگر که زیر آنها خط کشیده‌اید را در دفترچه‌ای جداگانه یادداشت نمایید. از مزایای یادداشت کردن و خلاصه نویسی غفلت نکنید. در قدم بعدی، تست‌های هر مبحث را از کتاب حاضر به دقت حل کنید. یادتان باشد که بعضی مطالب را فقط می‌توانید از تست‌ها یاد بگیرید یعنی تست‌ها را بخش مهمی از برنامه مطالعاتی محسوب کنید.

اگر تمام مباحث را با همین دقت به پایان برسانید، در پایان این کتاب را کاملاً دقیق خوانده‌اید و همچنین خلاصه ارزشمندی از کتاب‌های دیگر دارید، تمام تست‌های آزمون سراسری را از روز اول برگزاری تا سال گذشته را هم خوانده‌اید. نزدیک آزمون که می‌رسید این کتاب و خلاصه‌ها ارزش طلا را پیدا می‌کنند. برای دوره کردن کتاب را می‌خوانید، بعد خلاصه‌ای که یادداشت کردید می‌خوانید، بعد هم تست‌ها را دوباره مرور می‌کنید. اگر این روش را در مورد همه دروس به کار ببرید، نزدیک آزمون می‌توانید تمام دروس رشته‌تان را به همراه تمام تست‌های آزمون‌های گذشته تنها در یک هفته مرور کنید و نیازی به کتاب‌ها نخواهید داشت. بیشتر داوطلبان با وجود تلاش زیادی که در ماه‌های قبل از آزمون انجام می‌دهند به دلیل غفلت یا تبلی در خلاصه‌نویسی، هفته‌های پایانی را در سردرگمی و اضطراب از یاد بردن مطالب سپری می‌کنند و زحمات خود را به باد می‌دهند.

جواب یک سوال مهم باقی می‌ماند: چرا پاسخ همه تست‌ها تشریحی نیست؟ در کتاب حاضر فقط پاسخ تست‌های نمونه‌ای تشریحی داده شده است. منظور از تست‌های نمونه‌ای تست‌هایی است که اگر یکبار حل کنید می‌توانید سایر تست‌های مشابه آن را هم با همان

روش حل نمایید. برخی تست‌ها هم نیاز به پاسخ تشریحی نداشتند و اصطلاحاً کافی است پاسخ را حفظ کنید. یادتان باشد که قسمت تشریحی کتاب نصف ماجراست و باید برای تست‌ها هم به همان اندازه وقت صرف کنید: نصف مطلب درسی در قسمت تشریحی و نیم دیگر در تست‌هاست پس وقت برابر به آنها اختصاص دهید.

نکته دیگر در کتاب حاضر اضافه کردن بخش مربوط به روش‌های تحقیق کیفی است که در سال‌های اخیر مورد توجه طراحان سوال قرار گرفته است و کمبود آن در منابع آزمون ارشد به شدت احساسی می‌شد.

قابل توجه داوطلبان رشته‌های پژوهش، مطالعات زنان و ارتباطات: مطالب کتاب حاضر برای درس روش تحقیق هر دو رشته پژوهش و مطالعات زنان هم مثل رشته علوم اجتماعی مفید است ضمن این که تست‌های طبقه‌بندی شده آزمون‌های سال‌های گذشته رشته‌های پژوهش و مطالعات زنان در انتهای کتاب گردآوری شده تا هم شباهت آنان با تست‌های علوم اجتماعی را ببینید، هم با حل تست‌های رشته خودتان اعتماد به نفس بیشتری کسب نمایید. این تست‌ها همچنین برای داوطلبان رشته علوم اجتماعی که نیاز به تست‌های نمونه سؤالات بیشتری حس می‌کنند مفید است. به داوطلبان رشته علوم ارتباطات توصیه می‌شود کتاب ارل بی را در کنار کتاب حاضر مطالعه کنند و ضمناً این دسته از داوطلبان بیشتر از داوطلبان علوم اجتماعی و مطالعات زنان نیاز به دانستن مطالب مربوط به آمار و حل مسایل آمار و احتمال دارند.

باعث افتخار است که دانشجویان و اساتید گرامی نظرات اصلاحی خود را به آدرس الکترونیکی armin.amir@gmail.com با نگارنده در میان گذارند.

آرمین امیر

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه تهران

اردیبهشت ۹۰